

	27.Eyl	4.Eki	Değişim		27.Eyl	4.Eki	Değişim
BIST-100 Endeksi	105.152	103.464	-% 1,6 ▼	EUR/USD	1,0938	1,0976	% 0,3 ▲
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%14,13	%13,58	-55 bp ▼	USD/TL	5,6698	5,6952	% 0,4 ▲
Türkiye 5 Yıllık CDS	359	361	3 bp ▲	EUR/TL	6,2034	6,2521	% 0,8 ▲
MSCI GOÜ Borsa Endeksi	1.001	997	-% 0,5 ▼	Altın (USD/ons)	1.497	1.504	% 0,5 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%1,67	%1,51	-16 bp ▼	Petrol (USD/varil)	62,1	59,1	-% 4,8 ▼

bp: baz puan

Geçtiğimiz hafta ABD ve Euro Alanı'nda açıklanan zayıf imalat sektörü verileri ekonomik büyümeye yönelik endişeleri artırdı. **Dünya Ticaret Örgütü** ticaret savaşını gerekçe göstererek küresel ticaret hacmine yönelik öngörülerini aşağı yönlü revize ederken, Fitch de küresel ekonomik büyümenin önümüzdeki yıllarda baskı altında kalacağını tahmin ediyor. İktisadi faaliyetteki ivme kaybının küresel piyasaları olumsuz etkilediği gözleniyor. Yurt içinde ise, beklentilerin altında kalan Eylül ayı enflasyon verileri ve jeopolitik gelişmeler piyasaların seyrinde etkili oldu.

ABD'de ISM imalat endeksinde ivme kaybı...

Ağustos'ta 2016 yılından bu yana ilk kez 50 eşik değerinin altında seyreden ISM imalat endeksi, Eylül'de 47,8 düzeyinde gerçekleşerek 2009 yılından bu yana sektörde kaydedilen en sert daralmaya işaret etti. Endeksin alt kalemlerinden yeni ihracat siparişlerinin 41 ile 2009'dan bu yana en düşük düzeyine inmesi dikkat çekti. İmalat sektöründeki yavaşlama, ticaret savaşının ABD ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerini yansıtmaya açısından önem taşıyor. Son dönemde açıklanan verilerin etkisiyle küresel ekonomik büyümeye yönelik endişelerin derinleşmesi küresel piyasalarda satış baskısı yarattı.

ABD'de tarımdışı istihdam Eylül'de 136 bin kişi ile beklentilerin altında arttı. Ağustos'ta %0,4 oranında artan ortalama saatlik ücretler Eylül'de yatay seyretti. Böylece, ortalama ücretler yıllık bazda %2,9 ile Temmuz 2018'den bu yana en yavaş artışını kaydetti. İşsizlik oranının %3,5'e gerileyerek yaklaşık 50 yılın en düşük değerini alması ekonomideki yavaşlamaya yönelik endişeleri bir miktar hafifletti. Piyasalarda Fed'in bu sene içerisinde en az bir defa daha faiz indirimine gideceği beklentisinin sürdüğü izleniyor.

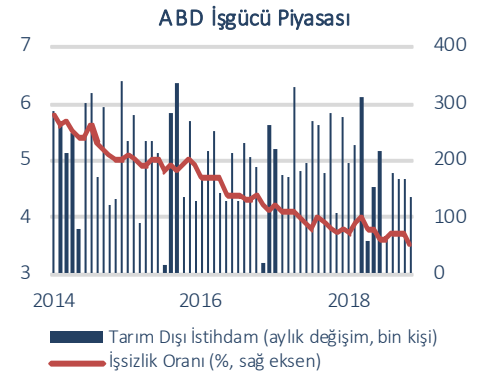
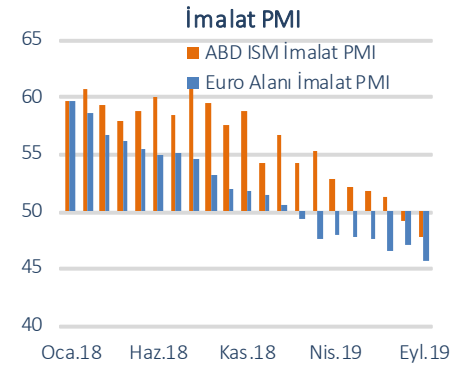
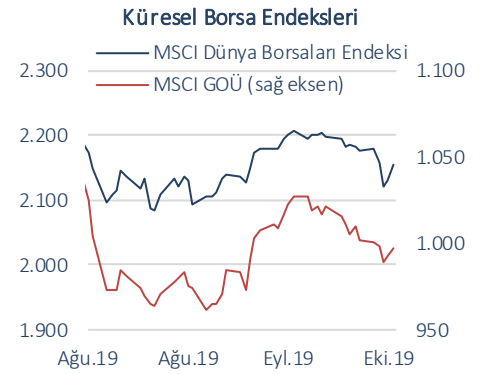
Euro Alanı'nda imalat sektöründeki zayıf görünüm sürüyor.

İmalat PMI verisi Eylül'de 45,7'ye gerileyerek sektördeki daralmanın sekizinci aya taşındığına işaret etti. Özellikle üretime ve talebe ilişkin alt endekslerdeki bozulmanın belirginleşmesi, genel endeksin Ekim 2012'den bu yana en düşük seviyeye gerilemesinde etkili oldu. Zayıf ekonomik verilerin yanı sıra geçtiğimiz hafta ABD'nin bazı AB menşeli ürünlere ek gümrük vergisi uygulayacağına yönelik haberlerin gündeme gelmesi Avrupa piyasalarını olumsuz etkiledi. EUR/USD paritesi hafta içinde 2017'den bu yana ilk defa 1,09'un altına test etti.

Fitch: "Küresel büyüme 2020'de 8 yılın en düşük seviyesine inecek".

Fitch, ticaret savaşının küresel ekonomik görünümü olumsuz yönde etkilediğine vurgu yaparak, küresel büyümenin 2019'da %2,6 düzeyinde gerçekleşeceğini, 2020'de ise %2,5 ile 2012'den beri en düşük seviyesine gerileyeceğini öngördüğünü açıkladı. Kuruluş, son dönemdeki faiz indirimlerinin Fed'in uzun süreli bir faiz indirim sürecine işaret etmediğini ifade ederek, Fed'in 2020 yılı boyunca faiz oranlarında değişiklik yapmayacağı yönündeki beklentisini paylaştı.

Türkiye'ye ilişkin olarak ise, ikinci çeyrekte ekonominin beklentilerden daha iyi bir performans sergilediğine dikkat çekilirken, daha önce %1,1 olarak açıkladığı 2019 yılı GSYH daralma tahmini %0,3' revize edildi. Kuruluşun 2020 yılı için büyüme beklentisi %3,1 iken, enflasyon öngörülerini bu sene ve gelecek sene için sırasıyla %14 ve %12 düzeyinde bulunuyor.

Kaynak: Datastream

Türkiye’de imalat PMI 50 seviyesine yükseldi.

Yurt içinde imalat PMI Eylül ayında eşik değer olan 50 seviyesine yükseldi. 17 ay eşik değerinin altında seyreden endeksteki artışta, yeni siparişler alt kaleminin 1,5 yılın ardından ilk defa yükselmesi etkili oldu. Siparişlerdeki söz konusu toparlanmaya karşın üretimin henüz artış kaydetmemesi dikkat çekti. İstihdam alt endeksi 14 aylık aranın ardından sınırlı da olsa yükselirken, girdi maliyetlerindeki düşüşün devam etmesi enflasyon görünümünü açısından olumlu bir gelişme olarak not edildi.

Yıllık enflasyon Eylül’de ilk kez tek haneye indi.

Eylül’de TÜFE’deki aylık artış %0,99 ile %1,3 olan piyasa beklentisinin oldukça altında gerçekleşti. Böylece, yıllık TÜFE artışı Eylül ayında baz etkisinin de desteğiyle %9,26’ya geriledi. Aylık bazda %0,13 oranında artan Yİ-ÜFE’deki yıllık enflasyon ise bu dönemde %2,45 ile Eylül 2016’dan bu yana en düşük düzeyine indi. Ekim ayında mevsimsel faktörlerin yanı sıra elektrik fiyatlarındaki artışın da etkisiyle TÜFE enflasyonunun aylık bazda Eylül’deki kadar üzerinde gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz. Bununla birlikte, olumlu baz etkisinin devam edecek olmasının da desteğiyle yıllık enflasyondaki düşüşün süreceğini öngörüyoruz. ([Enflasyon Gelişmeleri Raporumuz](#))

TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru yıllık bazda %22,7 yükseldi.

TCMB’nin açıkladığı verilere göre, TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru endeksi Eylül’de aylık bazda %0,3 oranında gerilerken, yıllık bazda %22,7 oranında artarak 76,7’ye yükseldi. Eylül 2018’de 62,5 ile tarihi düşük seviyesine gerileyen endeks, sonraki dönemde genel olarak yukarı yönlü bir seyir izleyerek Şubat ayında 77,4 düzeyine ulaşmıştı. Endeksteki yükseliş, TL’nin reel olarak değer kazandığını, diğer bir deyişle Türk mallarının yabancı mallar cinsinden fiyatının arttığını gösteriyor.

Finansal piyasalar...

Geçtiğimiz hafta yurt içi piyasalar dalgalı bir seyir izledi. Hafta başında Suriye’ye ilişkin olası bir operasyona yönelik haberlerin gündeme gelmesinin yanı sıra küresel piyasalardaki satış baskının etkisiyle piyasalarda olumsuz bir görünüm izlendi. Öte yandan, beklentilerin altında kalan enflasyon verilerinin TCMB’ye faiz indirim alanı yarattığına yönelik değerlendirmeler BIST-100 endeksini destekledi. TL’de ise hafta boyunca dalgalı bir seyir hakim oldu. 2 yıl vadeli gösterge tahvilin faiz oranı haftalık bazda yaklaşık 55 baz puan düşüş kaydetti.

Bu haftanın gündemi...

Bu hafta gerek küresel piyasalarda gerekse yurt içinde sakin bir veri gündemi izlenecek. Küresel piyasalarda ABD ile Çin arasında bu hafta gerçekleşmesi beklenen ticaret görüşmeleri yakından takip edilecek. Yurt içinde ise Cuma günü açıklanacak olan ödemeler dengesi verileri izlenecek.

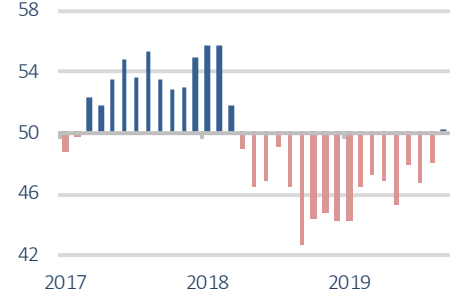
Veri Gündemi

		Dönemi	Piyasa Beklentisi	Önceki
7 Ekim	Euro Alanı Sentix Güven Endeksi	Ekim	-16,8 (G)	-11,1
8 Ekim	ABD Üretici Fiyatları Enflasyonu (yıllık)	Eylül	%1,8	%1,8
	İngiltere Perakende Satışlar (yıllık değişim)	Eylül	-	-%0,5
9 Ekim	ABD İş Başlangıçları	Ağustos	-	7,217 milyon
10 Ekim	İngiltere Sanayi Üretimi (yıllık)	Ağustos	-%0,9	-%0,9
	ABD TÜFE Enflasyonu (yıllık)	Eylül	%1,8	%1,7
	ABD Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	1-5 Ekim	219 bin kişi	219 bin kişi
11 Ekim	Türkiye Cari Denge	Ağustos	-	1,158 milyar USD
	ABD Michigan Tüketici Güven Endeksi, önc	Ekim	92,0	93,2

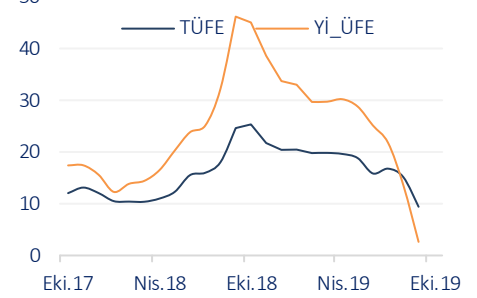
(G) Gerçekleşme

İmalat Sanayi PMI

(eşik değeri=50)

Yıllık Enflasyon

(%)

Reel Efektif Döviz Kuru

(2003=100)

Sektörlerdeki Gelişmeler

Otomotiv pazarındaki yükselişte baz etkisi rol oynadı.

Otomotiv Distribütörleri Derneği'nin yayımladığı verilere göre; yurt içinde otomotiv pazarı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre düşük baz etkisine bağlı olarak genişledi. Eylül'de otomobil satışları yıllık bazda iki katına çıkarken, hafif ticari araç satışları da %23 oranında genişledi. Bu dönemde, toplam satışlar adet bazında %82,4 oranında artarak 41.992 düzeyine ulaşsa da 10 yıllık ortalamanın (yaklaşık 64 bin adet) altında kaldı. Ocak-Eylül 2019 döneminde ise, zayıf bir görünümün hakim olduğu otomotiv pazarında toplam satışlar yıllık bazda %39,3 oranında daraldı.

Ocak-Ağustos döneminde ziyaretçi sayısı yıllık bazda %14,7 arttı.

Turizm Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre; Ağustos ayında Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı yıllık bazda %17,2 oranında artış kaydederek 6,3 milyon kişi oldu. Böylece, Ocak-Ağustos döneminde ziyaretçi sayısı yıllık bazda %14,7 artışla 31,4 milyon kişiye ulaştı. Ağustos ayında Türkiye'ye en çok ziyaretçi gönderen ülke 1 milyon kişi ve %17,1 pay ile Rusya olurken, Almanya %11,3 pay ile ikinci, İngiltere ise %6,7 pay ile üçüncü sırada yer aldı.

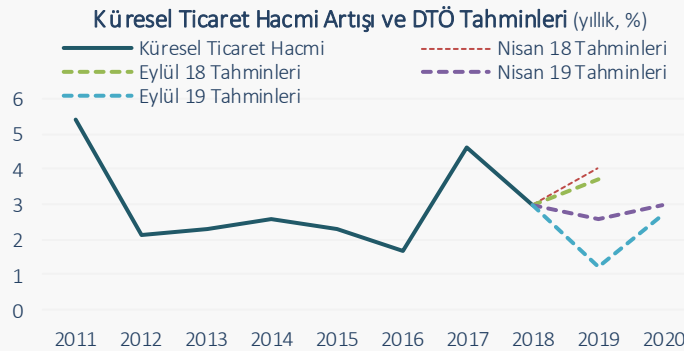
Elektrik tarifelerine %14,9 oranında zam yapıldı.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan (EPDK) yapılan açıklamaya göre, tüketicilerin elektrik tarifelerinde 1 Ekim'den itibaren geçerli olmak üzere vergi ve fonlar dâhil %14,9 oranında artış yapıldı. Buna göre, mesken abonelerince 100 kWh elektrik enerjisi için 71,02 TL ödenecek. EPDK, maliyet bileşenlerindeki artışlar nedeniyle elektrik fiyatlarını Temmuz ayında da %15 oranında artırmıştı.

i Neden Önemli ?

Dünya Ticaret Örgütü Tahminleri

Uluslararası ticaret sisteminin temel organı olan Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), 1 Ocak 1995 tarihinde faaliyete geçmiştir. Kuruluş, özellikle üye ülkeler arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde etkin rol oynamaktadır. Üye ülkelerin ticaret politikalarını yakından takip eden DTÖ'nün uluslararası ticarete ilişkin yaptığı tahminler küresel ekonomik aktivitenin seyrine yönelik beklentileri şekillendirmesi açısından da önem taşımaktadır.

DTÖ son dönemde küresel piyasaların ana gündem maddesi olan ticaret savaşını gerekçe göstererek küresel ticaret büyümesine yönelik tahminlerini aşağı yönlü revize etmiştir. DTÖ, 2019 ve 2020 yılları için daha önce sırasıyla %2,6 ve %3 olarak duyurduğu büyüme tahminlerini sırasıyla %1,2 ve %2,7 düzeyine indirmiştir. Kuruluş ayrıca, olası makroekonomik şokların ve finansal piyasalarda oynaklığın artmasının daha sert aşağı yönlü revizyonları gündeme getirebileceğini ifade etmiştir. Brexit sürecinin de küresel ekonomi açısından olumsuz bir gelişme olduğuna dikkat çeken DTÖ, anlaşmasız Brexit senaryosunun özellikle Avrupa ekonomisi üzerinde belirgin bir etkide bulunacağını vurgulamıştır.

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Hatice Erkiletliođlu
Müdür Yardımcısı
hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dr. Mustafa Kemal Gündođdu
Uzman
kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.